

ANTONY NTOΡ

ΟΛΟ ΤΟ ΦΩΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΔΟΥΜΕ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΒΡΑΒΕΙΟ PULITZER 2015

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΝΙΝΑ ΜΠΟΥΡΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Τον Αύγουστο του 1944, η ιστορική, οχυρωμένη πόλη του Σαιν Μαλό, το πιο λαμπρό πετράδι της Σμαραγδένιας Ακτής της γαλλικής Βρετανίας, καταστράφηκε σχεδόν ολοσχερώς από τη φωτιά... Από τα 865 κτίρια που βρίσκονταν εντός των τειχών έμειναν όρθια μόλις 182, και όλα υπέστησαν ως έναν βαθμό φθορές.

ΦΙΛΙΠ ΜΠΕΚ

Θα είχε σταθεί αδύνατο να αποκτήσουμε δύναμη και να τη χρησιμοποιήσουμε όπως την έχουμε χρησιμοποιήσει εάν δεν υπήρχε το ραδιόφωνο.

ΓΙΟΖΕΦ ΓΚΕΜΠΕΛΣ

Μηδέν

7 Αυγούστου 1944

Φυλλάδια

ΠΕΦΤΟΥΝ ΤΟ ΣΟΥΡΟΥΠΟ σαν βροχή από τον ουρανό. Πετάνε πάνω από τους προμαχώνες, κατρακυλάνε στις σκεπές, φτερουγίζουν στα φαράγγια ανάμεσα στα σπίτια. Έχουν γεμίσει δρόμους ολόκληρους, και στροβιλίζονται κατάλευκα πάνω στις πλάκες. Επείγον μήνυμα προς τους κατοίκους αυτής της πόλης, γράφουν. Αναχωρήστε αμέσως για την ύπαιθρο.

Η παλίρροια ανεβαίνει. Η σελήνη μετεωρίζεται, μικρή, κίτρινη και αμφίκυρτη. Πάνω στις στέγες των παραλιακών ξενοδοχείων στα ανατολικά και στους κήπους από πίσω τους πέντ' έξι αμερικανικές μονάδες πυροβολικού ρίχνουν εμπρηστικά βλήματα στις μπουκές των ολμοβόλων.

Βομβαρδιστικά

ΠΕΡΝΟΥΝ ΤΗ ΜΑΓΧΗ ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ. Είναι δώδεκα και έχουν ονόματα από τραγούδια: *Στάρνταστ και Στόρμυ Γουέδερ και Ιν δε Μουντ και Πίστολ-Πάκιν' Μάμα*. Η θάλασσα γλιστράει από κάτω τους, κατάστικτη από τα αμέτρητα σιρίτια των λευκών αφρών των κυμάτων. Σύντομα οι πλοηγοί διακρίνουν τις χαμηλές φεγγαροφώτιστες μάζες των νησιών που απλώνονται στον ορίζοντα.

Η Γαλλία.

Η ενδοσυνεννόηση κροταλίζει. Προσεκτικά, νωχελικά σχεδόν, τα βομβαρδιστικά κατεβαίνουν σε χαμηλότερο ύψος. Νήματα κόκκινου φωτός υψώνονται από τα αντιαεροπορικά πυροβολεία κατά μήκος της ακτής. Εμφανίζονται σκοτεινά, κατεστραμμένα πλοία, βυθισμένα από τους ναύτες τους ή από εχθρικά πυρά, ένα απ' αυτά έχει χάσει την παρειά του, ένα άλλο τρεμοσβήνει ενώ καίγεται. Σ' ένα από τα νησιά πανικόβλητα πρόβατα τρέχουν ξέφρενα ανάμεσα στους βράχους.

Μέσα σε κάθε αεροπλάνο ένας βομβαρδιστής κοιτάζει από το παράθυρο διόπτρευσης και μετράει ως το είκοσι. Τέσσερα, πέντε, έξι, επτά. Στα μάτια των βομβαρδιστών η οχυρωμένη πόλη πάνω στο γρανιτένιο ακρωτήριο που κοντοζυγώνει μοιάζει με σάπιο δόντι, με κάτι μαύρο και επικίνδυνο, ένα τελευταίο απόστημα που πρέπει να σπάσει.

Το κορίτσι

ΣΕ ΜΙΑ ΑΚΡΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ, μέσα σε ένα ψηλό, στενό οίκημα στον αριθμό 4 της οδού Βομπορέλ, στον πέμπτο και τελευταίο όροφο, μια αόμματη δεκαεξάχρονη που λέγεται Μαρί Λορ Λεμπλάν σκύβει γονατιστή πάνω από ένα χαμηλό τραπέζι που καλύπτεται εξ ολοκλήρου από μια μακέτα. Η μακέτα είναι μια μινιατούρα της πόλης όπου βρίσκεται και περιέχει μικρογραφίες των εκατοντάδων σπιτιών, καταστημάτων και ξενοδοχείων που περικλείονται στα τείχη της. Ο καθεδρικός με το διάτρητο βέλος του, ο ογκώδης παλιός Πύργος του Σαιν Μαλό και σειρές από παραθαλάσσια μέγαρα με τις καμινάδες τους. Μια λεπτή ξύλινη προβλήτα εκτείνεται τοξωτά από μια παραλία που ονομάζεται Πλαζ ντι Μολ· ένα ντελικάτο δικτυωτό καφασωτό αψιδώνεται πάνω από την ψαραγορά· λιλιπούτεια παγκάκια, τα πιο μικρά σαν κουκούτσια μήλων, διαστίζουν τις μικροσκοπικές δημόσιες πλατείες.

Η Μαρί Λορ διατρέχει με τα ακροδάχτυλά της το στήθαίο των επάλξεων που έχει πλάτος ένα εκατοστό, σχηματίζοντας ένα ακανόνιστο αστέρι γύρω από τη μακέτα. Βρίσκει το άνοιγμα πάνω στα τείχη όπου τα τέσσερα κανόνια είναι στραμμένα προς τη θάλασσα.

«Ο Ολλανδικός Προμαχώνας» ψιθυρίζει, και τα δάχτυλά της κατεβαίνουν τη σκαλίτσα. «Οδός Κορντιέρ. Οδός Ζακ Καρτιέ».

Σε μια γωνιά του δωματίου βρίσκονται δύο μεταλλικοί κουβάδες ξέχειλοι με νερό. Να τους γεμίζεις, την έχει ορμηνέψει ο θεός της, όποτε μπορείς. Και την μπανιέρα του δεύτερου πατώματος. Ποιος ξέρει πότε θα κοπεί πάλι το νερό.

Τα δάχτυλά της επιστρέφουν στο βέλος του καθεδρικού. Πηγαίνουν στην Πύλη της Ντινάν. Όλο το βράδυ περιδιάβαινε με τα δάχτυλά της τη μακέτα περιμένοντας τον αδερφό του παππού της, τον θείο Ετιέν, ιδιοκτήτη αυτού του σπιτιού, που βγήκε χτες το βράδυ ενώ εκείνη κοιμόταν και δεν έχει επιστρέψει ακόμα. Και τώρα έγινε πάλι νύχτα, άλλη μια περιστροφή του ρολογιού, και όλη η γειτονιά είναι ήσυχη, μα αυτή δεν μπορεί να κοιμηθεί.

Ακούει τα βομβαρδιστικά μόλις φτάνουν στα πέντε χιλιόμετρα. Σαν παράσιτα που αυξάνονται. Σαν βουητό μέσα σε κοχύλι.

Μόλις ανοίγει το παράθυρο της κρεβατοκάμαρας ο ήχος των αεροπλάνων γίνεται πιο δυνατός. Κατά τα άλλα η νύχτα είναι τρομερά σιωπηλή: ούτε μηχανές, ούτε φωνές, ούτε φασαρία. Ούτε σειρήνες. Ούτε βήματα στα πλακόστρωτα. Ούτε καν γλάροι. Μόνο η παλίρροια, ένα τετράγωνο μακριά και πέντε ορόφους πιο κάτω, που παφλάζει στα ριζά των τειχών της πόλης.

Και κάτι ακόμα.

Κάτι που κροταλίζει απαλά, πολύ κοντά. Ανοίγει το αριστερό παντζούρι και περνάει τα δάχτυλά της πάνω από τις γρίλιες του δεξιού. Εκεί έχει πιαστεί ένα φύλλο χαρτί.

Το φέρνει στη μύτη της. Μυρίζει φρέσκο μελάνι. Βενζίνη ίσως. Το χαρτί είναι κολλαριστό· δεν έχει μείνει πολλή ώρα έξω.

Η Μαρί Λορ διστάζει στο παράθυρο με τα καλτσωμένα πόδια της, την κρεβατοκάμαρα πίσω της, τα κοχύλια που είναι παραταγμένα πάνω στο ερμάρι, τα βότσαλα στις άκρες του πατώματος. Το μπαστούνι της είναι όρθιο στη γωνία· ένα μεγάλο μυθιστόρημα σε γραφή Μπράιγ περιμένει αναποδογυρισμένο πάνω στο κρεβάτι. Το βουητό των αεροπλάνων δυναμώνει.

Το αγόρι

PENTE ΔΡΟΜΟΥΣ ΠΙΟ ΒΟΡΕΙΑ, ένας δεκαοχτάχρονος Γερμανός στρατιώτης με κατάσπρα μαλλιά που λέγεται Βέρνερ Πφέννιχ ξυπνάει από έναν αγνό συγκεκομμένο βόμβο. Λίγο πιο δυνατό από γουργουρητό. Σαν μύγες που χτυπούν απαλά ένα απόμακρο τζάμι.

Πού βρίσκεται; Η γλυκιά, αμυδρά χημική μυρωδιά του λαδιού για τα όπλα· το ακατέργαστο ξύλο των καινούριων κιβωτίων για τα πυρομαχικά· η μυρωδιά ναφθαλίνης από τα παλιά κλινოსκεπάσματα – είναι στο ξενοδοχείο. Φυσικά. L'hôtel des Abeilles, το Ξενοδοχείο των Μελισσών.

Είναι ακόμα νύχτα. Είναι ακόμα νωρίς.

Από τη μεριά της θάλασσας ακούγονται σφυρίγματα και εκρήξεις· σηκώνονται αντιαεροπορικά πυρά.

Ένας δεκανέας του αντιαεροπορικού περνάει βιαστικά από τον διάδρομο πηγαίνοντας προς τη σκάλα. «Κατέβα στο κελάρι» φωνάζει πάνω από τον ώμο του, κι ο Βέρνερ ανάβει τον φακό του, τυλίγει την κουβέρτα του μέσα στον σάκο του και βγαίνει από το δωμάτιο.

Πριν από λίγο καιρό το Ξενοδοχείο των Μελισσών ήταν ένα κεφάλτο κατάλυμα με θαλασσιά παραθυρόφυλλα στην πρόσοψη, μύδια στον πάγο και Βρετόνους σερβιτόρους με παπιγιόν που γυάλιζαν ποτήρια πίσω από την μπάρα. Διέθετε είκοσι ένα δωμάτια, επιβλητική θέα στη θάλασσα και ένα τζάκι στο σαλόνι μεγάλο σαν φορτηγό. Εδώ έπαιρναν το απεριτίφ τους οι Παριζιάνοι που έρχονταν εκδρομή τα Σαββατοκύριακα, πριν απ' αυτούς οι απεσταλμένοι της πολιτείας –υπουργοί, υφυ-

πουργοί, ηγούμενοι, ναύαρχοι— και, στους αιώνες πριν απ' αυτούς, οι ψημένοι από την αλμύρα κουρσάροι: φονιάδες, πλιατσικολόγοι, κουρσευτές, θαλασσινοί.

Πιο πριν ακόμα, πριν καν γίνει ξενοδοχείο, πριν από πέντε γεμάτους αιώνες, ήταν το σπίτι ενός πλούσιου καταδρομέα που παράτησε το κούρσο για να μελετήσει τις μέλισσες στους αγρούς έξω από το Σαιν Μαλό, γράφοντας σε σημειωματάρια και τρώγοντας μέλι κατευθείαν από τις κερήθρες. Στο δρύινο ξύλο των θυρών πάνω από τα ανώφλια υπάρχουν ακόμη σκαλισμένες μέλισσες· η σκεπασμένη από κισσούς κρήνη της αυλής έχει σχήμα κυφέλης. Το αγαπημένο σημείο του Βέρνερ είναι πέντε ξεθωριασμένες νωπογραφίες στα ταβάνια των πιο πολυτελών δωματίων, όπου μέλισσες μεγάλες σαν παιδιά αιωρούνται πάνω σε μπλε φόντο, μεγάλοι οκνηροί κηφήνες και εργάτριες με διάφανα φτερά — όπου, πάνω από μια εξαγωνική μπανιέρα, μια βασίλισσα δυόμισι μέτρων, με πολλά μάτια και χρυσαφιά γούνα στην κοιλιά, απλώνεται στο ταβάνι.

Τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες το ξενοδοχείο έχει μετατραπεί σε οχυρό. Ένα απόσπασμα της αυστριακής αντιαεροπορικής μοίρας έκλεισε με σανίδες όλα τα παράθυρα, αναποδογύρισε όλα τα κρεβάτια. Ενίσχυσαν την είσοδο, στοίβαξαν στις σκάλες κιβώτια γεμάτα οβίδες. Το τρίτο πάτωμα του ξενοδοχείου, όπου τα λιακωτά με τους ψευδοεξώστες επικοινωνούν απευθείας με τις επάλξεις, φιλοξενεί ένα γερασμένο αντιαρματικό πυροβόλο υψηλής ταχύτητας που λέγεται ογδονταοχτάρι και μπορεί να εκτοξεύσει βλήματα 21,5 λιβρών σε απόσταση δεκατεσσάρων χιλιομέτρων.

«Η Μεγαλειότητά της», έτσι αποκαλούν το κανόνι τους οι Αυστριακοί, και την τελευταία εβδομάδα το φροντίζουν όπως θα φρόντιζαν οι εργάτριες μέλισσες μια βασίλισσα. Της έβαλαν τα λάδια της, έβαψαν την κάννη της, λίπαναν τους τροχούς της· τοποθέτησαν γαιόσακους στα πόδια της σαν αναθήματα.

Το βασιλικό *acht acht*, μια θανάσιμη μονάρχης που τους προστατεύει όλους.

Ο Βέρνερ είναι στη σκάλα, καθ' οδόν προς το ισόγειο, όταν

το ογδονταοχτάρι βάλλει δύο φορές απανωτά. Είναι η πρώτη φορά που ακούει το κανόνι από τόσο κοντινή απόσταση, και ακούγεται σαν να κομματιάστηκε το πάνω μισό του ξενοδοχείου. Παραπατάει καλύπτοντας τα αυτιά με τα μπράτσα του. Οι τοίχοι δονούνται μέχρι τα θεμέλια κι έπειτα ξανά προς τα πάνω.

Ο Βέρνερ ακούει τους Αυστριακούς δύο πατώματα παραπάνω να ξαναγεμίζουν βιαστικά το πυροβόλο και τα σκουξίματα των οβίδων που σβήνουν ενώ τινάζονται πάνω από τον ωκεανό, ήδη τέσσερα με πέντε χιλιόμετρα μακριά. Συνειδητοποιεί ότι ένας από τους στρατιώτες τραγουδάει. Ή ίσως παραπάνω από ένας. Ίσως να τραγουδάνε όλοι. Οχτώ άντρες της Λουφτβάφε, κανένas από τους οποίους δε θα επιζήσει, τραγουδάνε ένα ερωτικό τραγούδι για τη βασίλισσά τους.

Ο Βέρνερ ακολουθεί κατά πόδας τη δέσμη του φακού του στο σαλόνι. Το μεγάλο πυροβόλο εκपुरσοκροτεί τρίτη φορά και κάπου κοντά σπάνε γυαλιά, χείμαρροι καπνιάς ξεχύνονται κροταλίζοντας μέσα από την καμινάδα και οι τοίχοι του ξενοδοχείου δονούνται σαν καμπάνα που χτυπά. Ο Βέρνερ ανησυχεί ότι ο ήχος θα τινάξει τα δόντια από τα ούλα του.

Τραβάει την πόρτα του κελαριού και κοντοστέκεται μια στιγμή καθώς τα μάτια του θολώνουν.

«Αυτό είναι;» ρωτάει. «Έρχονται στ' αλήθεια;»

Αλλά ποιος είναι εκεί για να του απαντήσει;

Σαιν Μαλό

ΣΤΑ ΚΑΑΝΤΕΡΙΜΙΑ οι τελευταίοι κάτοικοι που έμειναν μετά την εκκένωση ξυπνούν, βαρυγκωμούν, αναστενάζουν. Γεροντοκόρες, πόρνες, άντρες άνω των εξήντα. Αναβλητικοί, δωσίλογοι, δύσπιστοι, μέθυσοι. Καλόγριες όλων των ταγμάτων. Οι φτωχοί. Οι ξεροκέφαλοι. Οι τυφλοί.

Άλλοι σπεύδουν στα καταφύγια. Άλλοι λένε στους εαυτούς τους ότι είναι απλώς μια άσκηση. Άλλοι μένουν πίσω για να πάρουν μια κουβέρτα, ένα προσευχητάρι ή μια τράπουλα.

Η απόβαση έγινε πριν από δύο μήνες. Το Χερβούργο απελευθερώθηκε, η Καέν απελευθερώθηκε, η Ρεν το ίδιο. Η μισή δυτική Γαλλία είναι ελεύθερη. Στα ανατολικά οι Σοβιετικοί ξαναπήραν το Μινσκ· ο Πολωνικός Στρατός της Πατρίδας εξεγείρεται στη Βαρσοβία· μερικές εφημερίδες βρήκαν το θάρρος να υπαινιχθούν ότι το ρεύμα έχει αναστραφεί.

Αλλά όχι εδώ. Όχι στο τελευταίο οχυρό στην άκρη της ηπείρου, όχι στο τελευταίο γερμανικό προπύργιο της ακτής της Βρεττάνης.

Εδώ, όπως ψιθυρίζεται, οι Γερμανοί έχουν ανακαινίσει δύο χιλιόμετρα υπόγειων διαδρόμων κάτω από τα μεσαιωνικά τείχη· έχουν χτίσει καινούριες οχυρώσεις, καινούριες σήραγγες, καινούριες οδούς διαφυγής, υπόγειους λαβύρινθους δαιδαλώδους περιπλοκότητας. Κάτω από το φρούριο της Λα Σιτέ στο ακρωτήριο, στην όχθη του ποταμού απέναντι από την παλιά πόλη, υπάρχουν δωμάτια με επιδέσμους, δωμάτια με πυρομαχικά, ακόμη κι ένα υπόγειο νοσοκομείο, ή τουλάχιστον έτσι πιστεύεται. Υπάρχει κλιματισμός, μια δεξαμενή νερού διακοσίων

χιλιάδων λίτρων, απευθείας γραμμή επικοινωνίας με το Βερολίνο. Υπάρχουν παγίδες με φλογοβόλα, ένα δίκτυο πυροβολείων με περισκοπικές διόπτρες· έχουν συγκεντρώσει τέτοια αποθέματα πολεμικού υλικού, που μπορούν να ρίχνουν βροχή τις οβίδες στη θάλασσα όλη μέρα κάθε μέρα για έναν χρόνο.

Εδώ, ψιθυρίζεται, υπάρχουν χίλιοι Γερμανοί έτοιμοι να πεθάνουν. Ή πέντε χιλιάδες. Μπορεί και περισσότεροι.

Σαιν Μαλό: Το νερό περιβάλλει την πόλη και από τις τέσσερις πλευρές. Η σύνδεσή του με την υπόλοιπη Γαλλία είναι ασθενής: ένας υπερυψωμένος διάδρομος, μια γέφυρα, μια λωρίδα άμμου. Πάνω απ' όλα είμαστε Μαλουέν, λένε οι κάτοικοι του Σαιν Μαλό. Ύστερα Βρετόνοι. Και στο τέλος Γάλλοι.

Στο φως της καταιγίδας ο γρανίτης του φαίνεται κυανός. Στις ψηλότερες φουσκονεριές η θάλασσα τρυπώνει στα υπόγεια στο κέντρο της πόλης. Στις χαμηλότερες φυρονεριές τα σκεπασμένα από πεταλίδες εγκοιλία χιλιάδων ναυαγίων ξεπροβάλλουν από τη θάλασσα.

Επί τρεις χιλιάδες χρόνια αυτό το μικρό ακρωτήριο έχει δει πολιορκίες και πολιορκίες.

Αλλά καμία σαν αυτή.

Μια γιαγιά σηκώνει ένα ανήσυχο νήπιο στον κόρφο της. Ένας μεθυσμένος που κατουράει σε ένα σοκάκι έξω από το Σαιν Σερβάν, ενάμισι χιλιόμετρο πιο πέρα, τραβάει ένα φύλλο χαρτί από έναν θάμνο. *Επείγον μήνυμα προς τους κατοίκους αυτής της πόλης, γράφει. Αναχωρήστε αμέσως για την ύπαιθρο.*

Οι αντιαεροπορικές πυροβολαρχίες στα νησάκια πετούν αστραπές και τα μεγάλα γερμανικά πυροβόλα μέσα στην παλιά πόλη στέλνουν άλλη μια ομοβροντία πυρών σφυρίζοντας πάνω από τη θάλασσα, και οι τριακόσιοι ογδόντα Γάλλοι που βρίσκονται φυλακισμένοι στο κάστρο του νησιού Νασιονάλ, πεντακόσια μέτρα έξω από την ακτή, συνωστίζονται στο σελήνοφώτιστο προαύλιο με τα μάτια στραμμένα στον ουρανό.

Τέσσερα χρόνια κατοχής, και το μουγκρητό των επερχόμενων βομβαρδιστικών τι μουγκρητό είναι; Απελευθέρωσης; Εξό-ντωσης;

Ο ξερός κρότος απ' τα πυρά των ελαφριών όπλων. Ο τραχύς τυμπανισμός των αντιαεροπορικών πυροβόλων. Καμιά δεκαριά περιστέρια που κουρνιάζουν στο καμπαναριό του καθεδρικού ξεχύνονται σαν καταρράκτης και πετάνε προς τη θάλασσα.

Οδός Βομπορέλ, αριθμός 4

Η ΜΑΡΙ ΛΟΡ ΛΕΜΠΛΑΝ στέκεται μόνη στην κρεβατοκάμαρά της μυρίζοντας ένα φυλλάδιο που δεν μπορεί να διαβάσει. Οι σειρήνες ουρλιάζουν. Κλείνει τα παραθυρόφυλλα και μανταλώνει το παράθυρο. Κάθε δευτερόλεπτο τα αεροπλάνα έρχονται όλο και πιο κοντά· κάθε δευτερόλεπτο είναι ένα δευτερόλεπτο χαμένο. Θα έπρεπε να τρέξει στο ισόγειο. Θα έπρεπε να πάει προς τη γωνία της κουζίνας όπου μια καταπακτή οδηγεί σε ένα κελάρι γεμάτο σκόνη και ποντικοφαγωμένα χαλιά και παλιά μπαούλα που έχουν να ανοιχτούν από αμνημονεύτων χρόνων.

Όμως εκείνη επιστρέφει στο τραπέζι στα πόδια του κρεβατιού και γονατίζει δίπλα στη μικρογραφία της πόλης.

Τα δάχτυλά της βρίσκουν ξανά τις εξωτερικές επάλξεις, τον Ολλανδικό Προμαχώνα, τη μικρή σκαλίτσα που οδηγεί προς τα κάτω. Σε αυτό το παράθυρο, ακριβώς εδώ, στην πραγματική πόλη, μια γυναίκα τινάζει τα χαλιά της κάθε Κυριακή. Από αυτό εδώ το παράθυρο ένα παιδί της φώναξε κάποτε: *Πρόσεχε πού πηγαίνεις, στραβή είσαι;*

Τα τζάμια τριζουν στα πλαίσια των παραθύρων. Τα αντιαεροπορικά πυροβόλα εξαπολύουν άλλη μια ομοβροντία. Η γη περιστρέφεται λίγο περισσότερο.

Κάτω από τα ακροδάχτυλά της η λιλιπούτεια οδός Εστρέ διασταυρώνεται με τη λιλιπούτεια οδό Βομπορέλ. Τα δάχτυλά της στρίβουν δεξιά· περνούν ξυστά από τα κατώφλια. Ένα, δύο, τρία. Τέσσερα. Πόσες φορές το έχει κάνει αυτό;

Ο αριθμός 4: το ψηλό, ετοιμόρροπο σπίτι που μοιάζει με φωλιά πουλιού και ανήκει στον θείο του πατέρα της, τον Ετιέν.

Εκεί όπου ζει τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Όπου είναι γονατισμένη στον πέμπτο όροφο μόνη ενώ δώδεκα αμερικανικά βομβαρδιστικά πετούν μουγκρίζοντας προς το μέρος της.

Σπρώχνει προς τα μέσα τη μικροσκοπική εξώπορτα, ένα κρυφό άγκιστρο απελευθερώνεται, και το σπιτάκι υψώνεται πάνω από τη μακέτα. Στα χέρια της έχει πάνω κάτω το μέγεθος της κασετίνας των τσιγάρων του πατέρα της.

Τώρα τα βομβαρδιστικά είναι τόσο κοντά, που το πάτωμα αρχίζει να δονείται κάτω από τα γόνατά της. Έξω στον διάδρομο τα κρύσταλλα του πολυελαίου που κρέμεται πάνω από το κλιμακοστάσιο κουδουνίζουν. Η Μαρί Λορ στρίβει την καμινάδα του λιλιπούτειου σπιτιού ενενήντα μοίρες. Ύστερα τραβάει τα τρία ξύλινα φύλλα που απαρτίζουν τη στέγη του και το αναποδογυρίζει.

Μια πέτρα πέφτει στην παλάμη της.

Είναι κρύα. Μεγάλη σαν αυγό περιστεριού. Το σχήμα της μοιάζει με δάκρυ.

Η Μαρί Λορ σφίγγει το μικροσκοπικό σπιτάκι στο ένα χέρι και την πέτρα στο άλλο. Το δωμάτιο μοιάζει αγανό, φτενό. Σαν να πρόκειται να τρυπήσουν τους τοίχους του γιγάντια δάχτυλα.

«Μπαμπά;» φιθυρίζει.

Το κελάρι

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΥΠΟΔΟΧΗΣ του Ξενοδοχείου των Μελισσών ένα κουρσάριχο κελάρι έχει πελεκηθεί μέσα στο λίθινο υπόστρωμα. Πίσω από κάσες, ντουλάπια και πίνακες με εργαλεία οι τοίχοι είναι γυμνός γρανίτης. Τρία τεράστια δοκάρια πελεκημένα με το χέρι, φερμένα ως εδώ από κάποιο αρχαίο βρετονικό δάσος και ανυψωμένα με γερανό στη θέση τους πριν από αιώνες από ομάδες αλόγων στηρίζουν το ταβάνι.

Ένας γλόμπος ρίχνει τριγύρω μια ταλαντευόμενη σκιά.

Ο Βέρνερ Πφέννιχ κάθεται σε μια πτυσσόμενη καρέκλα μπροστά από έναν πάγκο, ελέγχει τα επίπεδα της μπαταρίας του και βάζει ακουστικά. Ο ασύρματος είναι ένας πομποδέκτης με ατσάλινη επένδυση, με κεραία μπάντας 1, 6 μέτρα. Του επιτρέπει να επικοινωνεί με έναν ίδιο πομποδέκτη στον πάνω όροφο, με δύο άλλες αντιαεροπορικές πυροβολαρχίες μέσα στα τείχη της πόλης και με το υπόγειο φρουραρχείο από την άλλη πλευρά των εκβολών του ποταμού.

Ο πομποδέκτης βουίζει ενώ ζεσταίνεται. Ένας παρατηρητής διαβάζει συντεταγμένες στο μικρόφωνο και ένας πυροβολητής τις επαναλαμβάνει. Ο Βέρνερ τρίβει τα μάτια του. Πίσω του κατασχεμένοι θησαυροί είναι στοιβαγμένοι μέχρι το ταβάνι: τυλιγμένες ταπισερί, ογκώδη επιδαπέδια ξύλινα ρολόγια, ντουλάπες και τεράστιοι πίνακες τοπίων γεμάτοι φιλές ρωγμές. Απέναντί του, πάνω σε ένα ράφι, βρίσκονται οχτώ ή εννιά γύψινα κεφάλια, τη χρησιμότητα των οποίων δεν μπορεί να μαντέψει.

Ο θεόρατος επιλοχίας Φρανκ Φολκχάιμερ κατεβαίνει τη

στενή ξύλινη σκαλίτσα και περνάει σκυφτός κάτω από τα δοκάρια. Χαμογελάει καλόκαρδα στον Βέρνερ και κάθεται σε μια μπερζέρα με χρυσή μεταξωτή επένδυση, ακουμπώντας το τουφέκι του πάνω στους τεράστιους μηρούς του, όπου μοιάζει λίγο μεγαλύτερο από κλομπ.

Ο Βέρνερ ρωτάει:

«Αρχίζει;»

Ο Φολκχάιμερ γνέφει καταφατικά. Σβήνει τον φακό του και ανοιγοκλείνει τις παράδοξα ντελικάτες βλεφαρίδες του μέσα στο μισοσκόταδο.

«Πόσο θα κρατήσει;»

«Όχι πολύ. Θα είμαστε ασφαλείς εδώ κάτω».

Ο μηχανικός, ο Μπερντ, κατεβαίνει τελευταίος. Είναι ένας μικρόσωμος άντρας με μαλλιά σε χρώμα ποντικί και αλλήθωρο βλέμμα. Κλείνει την πόρτα του κελαριού πίσω του, την αμπαρώνει και κάθεται στα μισά της ξύλινης σκάλας με ένα αποχαυνωμένο ύφος στο πρόσωπο από φόβο ή από τόλμη, δύσκολο να καταλάβεις.

Με κλειστή την πόρτα ο ήχος από τις σειρήνες αμβλύνεται. Από πάνω τους ο γλόμπος στο ταβάνι τρεμοσβήνει.

Νερό, σκέφτεται ο Βέρνερ. Ξέχασα το νερό.

Μια δεύτερη αντιαεροπορική πυροβολαρχία βάλλει από κάποια ξέμακρη γωνιά της πόλης, κι ύστερα το ογδονταοχτάρι στην ταράτσα εκपुरσοκροτεί ξανά, στεντόρειο, θανατηφόρο, κι ο Βέρνερ ακούει τον όλμο να εκσφενδονίζεται ουρλιάζοντας στον ουρανό. Χείμαρροι σκόνης πέφτουν συρίζοντας από το ταβάνι. Μέσα από τα ακουστικά ο Βέρνερ ακούει τους Αυστριακούς από πάνω να τραγουδάνε ακόμα: «...auf d'Wulda, auf d'Wulda, da scheint d'Sunn a so gulda... Στη Βούλντα, στη Βούλντα ο ήλιος λάμπει τόσο χρυσός».

Ο Φολκχάιμερ ξύνει νυσταγμένος έναν λεκέ στο παντελόνι του. Ο Μπερντ ζεσταίνει με το χνότο του τα χέρια του. Ο πομποδέκτης μεταδίδει τρίζοντας ταχύτητες ανέμου, ατμοσφαιρική πίεση, τροχιές. Ο Βέρνερ σκέφτεται το σπίτι του. Τη φράου Έλενα σκυμμένη πάνω από τα παπουτσάκια του να του δένει

με διπλό κόμπο τα κορδόνια. Τα αστέρια να περνάνε περιστροφικά από τον φεγγίτη. Τη μικρή του αδερφή, τη Γιούττα, με ένα πάπλωμα τυλιγμένο στους ώμους και το ακουστικό του ραδιοφώνου να κρέμεται από το αριστερό αυτί της.

Τέσσερις ορόφους πιο πάνω οι Αυστριακοί χώνουν άλλη μια οβίδα στο πυγαίο του ογδονταοχταριού, ελέγχουν δύο φορές την τραβέρσα και βουλώνουν τ' αυτιά τους μόλις εκπυρσοκροτεί, αλλά εδώ κάτω ο Βέρνερ ακούει μόνο τις φωνές του ραδιοφώνου της παιδικής του ηλικίας: *Η Θεά της Ιστορίας έστρεψε το βλέμμα της στη γη. Μόνο μέσα από τις δυνατότερες φωτιές μπορεί να επιτευχθεί η κάθαρση.* Βλέπει ένα δάσος από μαραμένα ηλιοτρόπια. Βλέπει ένα σμήνος κοτσύφια να σκάνε μέσα από ένα δέντρο.

Οι βόμβες πέφτουν

ΔΕΚΑΕΦΤΑ, ΔΕΚΑΟΧΤΩ, δεκαεννιά, είκοσι. Τώρα η θάλασσα τρέχει ξέφρενα κάτω από τα παράθυρα διόπτευσης. Τώρα οι στέγες. Δύο μικρότερα αεροσκάφη χαράζουν τον διάδρομο με καπνό και το κύριο βομβαρδιστικό αδειάζει τις βόμβες του ακολουθούμενο από άλλα έντεκα. Οι βόμβες πέφτουν διαγωνίως· τα βομβαρδιστικά ανεβαίνουν ψηλότερα και φεύγουν.

Η κάτω μεριά του ουρανού μαυρίζει από στίγματα. Ο θεός της Μαρί Λορ, κλεισμένος μαζί με εκατοντάδες άλλους μέσα στις πύλες του Κάστρου Νασιονάλ πεντακόσια μέτρα μακριά από την ακτή, σηκώνει το βλέμμα στον ουρανό και σκέφτεται: ακρίδες, και μια φράση από την Παλαιά Διαθήκη του 'ρχεται στον νου από κάποια αραχνιασμένη ώρα του κατηχητικού: *Αι ακρίδες αίτινες δεν έχουνσι βασιλέα, αλλ' εκβαίνουνσι πάσαι ομού κατά τάγματα.*

Ορδή δαιμόνων. Αναποδογυρισμένοι σάκοι με φασόλια. Εκατό σπασμένα ροζάρια. Υπάρχουν χιλιάδες μεταφορές, κι όλες τους είναι ανεπαρκείς: σαράντα βόμβες ανά αεροσκάφος, τετρακόσιες ογδόντα σύνολο, τριάντα τρεις χιλιάδες κιλά εκρηκτικών.

Μια χιονοστιβάδα κατηφορίζει προς την πόλη. Ένας τυφώνας. Φλιτζάνια πέφτουν παρασυρμένα από τα ράφια. Πίνακες γλιστρούν απ' τα καρφιά. Ένα τέταρτο του δευτερολέπτου αργότερα ο ήχος των σειρήνων πνίγεται. Όλοι οι ήχοι πνίγονται. Το βουητό γίνεται τόσο εκκωφαντικό, που διαχωρίζει τις μεμβράνες του μέσου ωτός.

Τα αντιαεροπορικά πυροβόλα εκτοξεύουν τις τελευταίες

οβίδες τους. Δώδεκα βομβαρδιστικά συμπτύσσονται και φεύγουν αλώβητα μέσα στην μπλε νύχτα.

Στον πέμπτο όροφο του αριθμού 4 της οδού Βομπορέλ η Μαρί Λορ χώνεται κάτω από το κρεβάτι της και σφίγγει την πέτρα και το σπιτάκι στο στήθος της.

Στο κελάρι κάτω από το Ξενοδοχείο των Μελισσών ο γλόμπος στο ταβάνι τρεμοπαίζει και σβήνει.